

Koersdocument Nieuwe Entiteit Zuid (NEZ)

Inleiding

De invoering van de 3 decentralisaties heeft ervoor gezorgd dat gemeenten een grotere en bredere verantwoordelijkheid hebben gekregen in de opvang van inwoners die zorg en ondersteuning behoeven. Voor de invoering van de Participatiewet waren gemeenten al verantwoordelijk voor een gedeelte van de mensen met een arbeidshandicap. Deze mensen werkten in de sociale werkvoorziening (SW). Gemeenten waren verantwoordelijk voor de inrichting van de sociale werkvoorziening en veelal werden daar Gemeenschappelijke Regelingen voor opgezet: de GR Alescon is daar een voorbeeld en uitvloeisel van. Hiermee mandateerden de gemeenten de uitvoering van de SW door aan de GR.

Met de invoering van de Participatiewet is ook de afbouw van de SW in Nederland in gang gezet. De verantwoordelijkheid voor kwetsbare mensen met arbeidsvermogen is meer bij de gemeenten gekomen. Daarmee zijn de gemeenten direct verantwoordelijk voor alle mensen met een arbeidshandicap die nog wel arbeidsvermogen hebben. Deze doelgroep komt bovenop de reguliere doelgroep die de gemeenten al kenden binnen de Wet werk en bijstand. Het bijzondere aan deze nieuwe groep is dat zij veelal hun hele leven aangewezen zijn op ondersteuning van de Participatiewet. Dat is nieuw voor uitvoerders van de bijstand.

Centrale opdracht Participatiewet

Met andere woorden: gemeenten zijn vanaf 2015 binnen de Participatiewet verantwoordelijk voor alle mensen die niet zelfstandig de stap naar de arbeidsmarkt kunnen maken en in meer of mindere mate hierbij ondersteuning nodig hebben. Een belangrijke rol hierin is weggelegd voor werkgevers. Werkgevers hebben het werk en worden geacht om banen te creëren voor mensen met een arbeidsbeperking. Het moet gewoon zijn om ook mensen met een beperking in dienst te hebben.

Inclusieve arbeidsmarkt

We streven een inclusieve arbeidsmarkt na waarin iedereen met arbeidsvermogen werk heeft. Dit is de optimale situatie waarvan we weten dat we die waarschijnlijk nooit bereiken. Onder deze zogenaamde inclusieve arbeidsmarkt zal een deel van de beroepsbevolking een beroep moeten kunnen doen op een sociaal vangnet. Een voorziening waarin op een aangepast tempo wordt gewerkt, zo nodig in een beschutte omgeving. Doel is dat iedereen naar vermogen gaat participeren in de samenleving en het liefst via betaald werk. Een sociaal vangnet onder de inclusieve arbeidsmarkt blijft in onze overtuiging dus nodig.

Maatschappelijk rendement

Als gemeente hebben we de opgave om het sociaal vangnet adequaat in te richten. Daarbij investeren we om voor onze inwoners een zo goed mogelijk maatschappelijk rendement te behalen. Werk is daarbij een belangrijk middel om de participatie aan de samenleving te bevorderen. Het zorgt voor regelmaat, sociale contacten en een zinvolle invulling van de dag.

Sociaal domein

Deze opgave past binnen de opgave die we hebben gekregen in het sociaal domein. We zijn niet alleen verantwoordelijk voor de arbeidsparticipatie van kwetsbare inwoners, maar ook voor de zorg aan kwetsbare inwoners. Dit doen we binnen de Jeugdzorg en de WMO. De gemeente vormt de toegang tot de ondersteuning of zorg die men nodig heeft. De kunst voor de gemeente is om deze taken integraal en

onder regie uit te voeren met als doel dat inwoners die ondersteuning en zorg krijgen die ze nodig hebben om te kunnen participeren aan de samenleving. Die integrale aanpak is niet eenvoudig. We zien dat er verschillende vormen zijn ontstaan om vorm en inhoud te geven aan deze aanpak.

De Nieuwe Entiteit Zuid (NEZ)

Het vormgeven van het sociale vangnet onder de inclusieve arbeidsmarkt doen we in eerste instantie door het overnemen van ons deel van het bestaande SW bedrijf Alescon. De Nieuwe Entiteit Zuid (hierna kortweg NEZ) vormt daarvoor basis. Deze nieuwe organisatie biedt tegelijkertijd veel kansen voor instroom vanuit nieuwe doelgroepen waar dat voorheen binnen Alescon niet of slechts deels mogelijk of wenselijk was. De NEZ wordt daarmee een plek waar kwetsbare inwoners werken en/of een zinvolle dagbesteding hebben.

Voor de één geldt dat diegene daar betaald werk vindt (eindstation) en voor de ander is de NEZ een plek om zich verder te ontwikkelen (tussenstation).

Doel werk in de NEZ

- De NEZ is een eindstation voor SW'ers en nieuw beschut werkers die daar betaald werken
- De NEZ is een eindstation voor inwoners met een indicatie arbeidsmatige dagbesteding die een zinvolle dagbesteding willen hebben of een plek waar ze kunnen doorontwikkelen
- De NEZ is een tussenstation voor overige inwoners vanuit de Participatiewet die nu geen plek op de arbeidsmarkt hebben door gebrek aan werkervaring, werknemersvaardigheden, kennis en/of kunde
- De NEZ is een tussenstation voor jongeren uit Pro, Vso en Entree onderwijs die zich nog verder moeten ontwikkelen in werkervaring, werknemersvaardigheden, kennis en/of kunde
- De NEZ is een tussenstation voor overige werkzoekenden vanuit bijvoorbeeld de WW die nu geen plek op de arbeidsmarkt hebben door gebrek aan werkervaring, werknemersvaardigheden, kennis en/of kunde

Verschillen

Voor inwoners waarvan de NEZ het tussenstation is, staat de ontwikkeling van de mens centraal. Het uiteindelijke doel van het werken in de NEZ is om door het werken bij de NEZ de kansen op doorstroom/uitstroom naar een reguliere werkgever te vergroten. Dit is een dynamische groep waarbij er continue sprake zal zijn van in- en uitstroom.

Voor inwoners waarvoor de NEZ het eindstation is kiezen we voor stabiliteit en structuur en kunnen mensen 'gewoon' hun werk doen. De begeleiding is er op gericht om de productiviteit op peil te houden. Dit is de vaste basis van de NEZ.

Karakter NEZ

De nieuwe entiteit heeft voldoende vrijheid om in de markt te kunnen opereren. Het maatschappelijk rendement van de NEZ staat daarbij voorop. Het is daarbij wel van belang om duidelijke budgettaire kaders vast te leggen. In het bedrijfsplan wordt dit nader uitgewerkt.

Daarbij past een verschuiving van sommige van de taken van de werkbegeleiders. Die zaken die te maken hebben met integrale hulp en ondersteuning willen we nadrukkelijk onder de gemeentelijke regie houden. **Daarmee wordt de NEZ steeds meer een 2^e lijns voorziening waar gewerkt wordt, of waar geleerd wordt om te werken.** Arbeidsmarkttoeleiding en –ontwikkeling worden geïntegreerd binnen de eigen sociale dienst. De gemeente heeft de totale regie over de klanten die bij de NEZ. Hoe die integrale aanpak en ondersteuning er exact uit gaat zien, willen we de komende tijd nader uitwerken.

Start NEZ

Alles is erop gericht om op 1 januari 2019 te kunnen starten met de NEZ. Daarbij ligt de focus op een soepele overgang van het zuidelijk deel van Alescon naar de NEZ. Medewerkers moeten er zo min mogelijk 'last' van hebben. De ambitie die we hiervoor hebben geformuleerd om van de NEZ een echt bedrijf te maken en de verschuiving die we zien in de taken van het begeleidend personeel willen we geleidelijk invoeren in de NEZ. De goede en soepele start hebben in eerste instantie de prioriteit. Vanaf de start kan organisch gewerkt worden aan de ontwikkeling naar het streefbeeld.

Het uitwerken van het streefbeeld zien we als een gezamenlijke opgave van medewerkers van het huidige Alescon en de deelnemende gemeenten van de NEZ. De kennis en ervaring van de medewerkers van hun bedrijf en de bedrijfsmatige aanpak die daarin wordt toegepast zijn voor ons allen van grote waarde. De gemeenten zetten de hoofdkoers uit voor het sociaal domein, maar de nieuwe NEZ moet nadrukkelijk ook zelf in staat zijn om binnen die hoofdkoers te kunnen varen en manoeuvreren.

Wat speelt nog meer?

- *Ondersteuning kost geld*
Het werk bieden aan mensen met een arbeidsbeperking kost geld. Hoeveel geld hangt af van veel factoren. Belangrijkste daarbij is de hoeveelheid middelen die we voor het uitvoeren van deze taak van het rijk ontvangen. De laatste jaren hebben we gezien dat vooral bezuinigen op dit onderdeel de constante lijn is.
Daarnaast zien we ook dat de arbeidsproductiviteit van de bestaande SW populatie vermindert, simpelweg door pensionering en het ontbreken van nieuwe instroom.
Het nadelig saldo van de gemeenschappelijke regeling Alescon is ook te omschrijven als het bedrag wat we per inwoner/medewerkers SW toelagen om hen adequaat te begeleiden en te ondersteunen. We investeren in mensen.
- *Spanning bedrijfsresultaat – maatschappelijke opgave*
Aan de ene kant willen we dat het nieuwe bedrijf bedrijfseconomisch goed loopt aan de andere kant willen we mensen naar hun eigen vermogen goed laten participeren in de samenleving. Daar kan spanning tussen ontstaan. Binnen het huidige Alescon kent men deze uitdaging ook. Het sturen op maatschappelijk rendement heeft voorrang boven de sturing op productiedoelstellingen.

- Om ervoor te zorgen dat de NEZ kan bestaan lijkt het nodig om volume afspraken te maken over de winkelnering die we bij de NEZ beleggen. In het bedrijfsplan wordt dit verder uitgewerkt.

Tot slot: Nadere detaillering is nodig

Wat voor ligt is een visie op hoofdlijnen. De komende tijd zal bij de uitwerking van het bedrijfsplan verder richting worden gegeven aan deze visie. Daarbij komt ook de nadere detaillering aan bod, die nodig is voor een goede uitwerking van de visie.

CONCEPT